

Okänd konstnär

Väggskulptur

<i>Konstnär</i>	Okänd
<i>År</i>	1970
<i>Teknik</i>	Smidd och svetsad plåt, 170 x 300 cm
<i>Placering</i>	Jakobsbergsgården, Jakobsbergsgatan 4

Den här väggskulpturen har gäckat oss inför utgåvan av *Konst i Sala kommun*. Trots efterforskningar i kommunarkivet, Statens konstråd, Anders Diös AB, Sala Allehandas arkiv samt bland Salakännare och som efterlysning på Facebook har vi inte lyckats få någon klarhet.

Vet du eller har du en teori om vem konstnären är? Ring 076-106 82 20 eller maila info@salakunst.se

Ur boken *Anders Diös bygger vidare*, 1974, s 120:

JAKOBSBERGSGÅRDEN

Jakobsbergsgården med utsikt över Lärträdsbacken och Sala inrymmer trevliga rumsenheter. På varje avdeining finns dessutom en matsal, fördelningskök och pentry samt dagrum. I den låga envåningsbyggnaden vid entrén finns en stor samlingshall med plats för 100 personer samt andra serviceenheter. I bottenvåningarna i de större husen inryms terapilokaler, bibliotek, läkar- och sjuksköterskemottagning samt andra hygienutrymmen. Jakobsbergsgårdens vackra läge intill grönområden med trevliga promenadvägar ger möjlighet till motion och kontakt med naturen.

STADSFULLMÄKTIGE PÅ HUSESYN:

Nya ålderdomshemmet snart i bruk "Monument över vår åldringsvård"

Finnesserna i badrummet demonstreras av förest. Märta Johansson (längst t. h.). Intresserade åskådare är fr. v. byggnadschef Åke Karlsson, småskollärare Marianne Tonér, socialnämndens ordf. Gunnar Berglind, stadsombudsman Knut Wijkmark, f. överskötaren Gustaf Hjelm och f. poliskommissarien Ossian Ottervald.

— Detta kan man se som ett monument över vår åldringsvård.

Så betecknade stadsfullmäktiges ordf. Bertil Elgstedt Salas nya ålderdomshem på Jakobsbergsområdet — då fullmäktigeledamöterna gick "husesyn" där på torsdagskvällen. I samband därmed avklarades också den ceremoni som hör till

Hr Israelsson gav en återblick på förarbetena till det nya ålderdomshemmet. I oktober 1966 tillsattes en

utredningskommitté och ett par år senare fick Stiftelsen Salabostäder i uppdrag att handha uppförandet av

den planerade byggnaden. Det hela har alltså gått relativt snabbt och som representant för byggherren gav

han en eloge till alla som varit inblandade i arbetet — att

Forts. sista sid.

4

Forts. från sid. 1

har gått smidigt och ett gott resultat har nåtts.

Han lämnade också en orientering om vad det nya ålderdomshemmet inrymmer, och det är inte så litet. 72 vårdplatser blir det, fördelade på två huskroppar. Till detta kommer så en hel del gemensamhetsutrymmen samt specialitèer av olika slag. Det är terapilokaler, bastu och motionshall och mycket annat. En samlings-sal med en mindre scen och med plats för drygt 100 personer finns där också.

Kostnadsberäkningen håller

— De kostnadsberäkningar som en gång låg till grund för medelsanvisningen håller, det kunde hr Israelsson slå fast. Ett meddelande som säkerligen noterades med tillfredsställelse av den ansågbeviljade myndigheten.

Byggnadskostnaden är beräknad till 4.818.900 kr., vartill kommer 430.000 kr. för inventarier.

Med denna byggnadskostnad kommer man fram till ett pris av cirka 64.000 kr. per vårdplats. Då är att märka, att man här har gemensamhetsutrymmen så väl tilltagna att de räcker för ytterligare 25-30 vårdplatser — man räknar med att en tillbyggnad måste komma förr eller senare. Köket är dessutom dimensionerat så att det även skall svara för maten till Ekebygården.

Hr Israelsson slutade med att överlämna byggnaden till stadsfullmäktige — den slutliga kostnadsredovisningen kommer sedan alla detaljer är klara — och det var med tillfredsställelse hr Elgstedt tog emot detta dokument över åldringsvården i vår tid, som han uttryckte sig. Han gjorde sedan en snabbskiss över åldringsvården genom tiderna och konstaterade, att det är en stor utveckling som skett. I sin tur överlämnade han ålderdomshemmet till socialnämnden med den förhoppningen att det skulle bli till glädje för många gamla i vår stad.

Vi klarar halva kön.

— Det är med den största tillfredsställelse socialnämnden tar emot detta ålderdomshem för att förvalta det, underströk dess ordf., hr Gunnar Berglind. Redan för 5-6 år sedan hade vi en kö på 40-50 personer som inte kunde beredas plats på Ekebygården. Undersökningar visade, att enda sättet att komma till rätta med dessa

slut ett motbud till LKAB som svar på det lönerbjudande bolaget lade fram på torsdagen.

Arbetarpartens motbud kommer nu att studeras och ny kontakt mellan parterna tas på fredagen.

Kina klar med första jetjaktplanet

HONGKONG (TT-Reuters)

Det första kinesiskbyggda jetjaktplanet — en kopia av Mig-21 — väntas vara klart 1971. Även en interkontinentalrobot skall då vara färdig, skriver Hongkongtidningen Star.

förhållanden var att bygga ytterligare ett ålderdomshem. Han riktade ett tack till stadsfullmäktige och drätselkammaren, som sett till att det nya ålderdomshemmet så snabbt blivit verklighet.

Under senare år har situationen på åldringsvårdens område blivit ännu besvärligare och det har varit svåra problem att bemästra. Detta har väl delvis sin grund i att landstingets möjligheter att bereda plats för sjuka åldringar inte varit vad de borde vara. Det har då ålegat kommunen och i varje fall klara de mest akuta behoven.

Genom tillkomsten av det nya ålderdomshemmet lättar givetvis trycket. Det skall dock konstateras, att vi i dag har 130-140 åldringar på väntelistan och vi får 72 nya vårdplatser. Halva kön blir alltså kvar. Kanske det ökade antalet platser för långtidsvård på det nya lasarettet kommer att betyda en del också, men vi vet inte. Den tillbyggnad som det finns plats för här torde inte få dröja allt för länge.

"Mjuk" start

I början av mars räknar man med att det nya ålderdomshemmet skall kunna börja tas i bruk. Det blir en "mjuk" start, sade hr Berglind. Vi vill ha allting klart innan ålderdomshemmet börjar befolkas.

När det gäller personalfrågan ser det ut att lösa sig bra — ja, bättre än väntat. Vi vet att det just nu är stor efterfrågan på vårdpersonal, men vi har många sökande och är glada för det, underströk hr Berglind avslutningsvis.

Ja, så var det dags för "husesynen" med socialchef Birgitta Åkerlind, föreståndare Märta Johansson och byggnadskontrollanten ingenjör Åke Hedlund som ciceroner. Stadsfullmäktigeledamöterna kunde därvid konstatera, att de pengar som anslagits för ändamålet förvaltats väl.

intresse och lockat många deltagare. I "Silvernappet" – vid Ekeby dammar – deltog 228. Under sommaren hölls också

kunde beredas plats på Ekebygården. Undersökningar visade, att enda sättet att komma till rätta med dessa

moterna kunde garvia konstatera, att de pengar som anslagits för ändamålet förvaltats väl.

— Så här fungerar centralen för ventilation. Det är ingenjör Åke Hedlund som demonstrerar för målare Eric Mälström, lantbrukare Anton E. Fågelsbo och försäljningschef Erland Jonsson, ordf. i Stiftelsen Salabostäder.

Dagcenter framtidens melodi

JAKOBSBERGSGÅRDEN – SALAS SISTA ÅLDERDOMSHEM I TRADITIONELL STIL

– Välkomna till nya Jakobsbergsgården. Det är med tillfredsställelse socialchefen Birgitta Åkerlind säger detta. Tillkomsten av de 72 nya vårdplatserna löser många problem inom äldreomsorgen i Sala.

Jakobsbergsgården – Salas nya äldreomsorg – står inom några dagar klart för inflyttning. 72 nya vårdplatser står därmed till äldreomsorgens förfogande i Sala och det betyder att de mest överhängande problemen på det här området kan bemästras.

– Jag håller inte för otroligt, om dessa blir det sista äldreomsorgen i den mer traditionella stilen som uppförs i Sala, säger socialchefen Birgitta Åkerlind. Därmed inte sagt, att behovet av äldreomsorg skulle minska i framtiden, men jag tror att det kommer att lösas på ett annat sätt.

Dagcenter är ju något som börjar komma allt mera – i och med tillkomsten av Jakobsbergsgården kommer vi också för Salas del in mera

på denna form av äldreomsorg. Det innebär, att äldreomsorgen får bo kvar i sina ordinarie bostäder, och man ställer servicelokaler av olika slag till deras förfogande. Dessa dagcenter får då inte bli några jätteanläggningar, utan det bör vara mindre enheter i anslutning till större bostadsområden.

Ja, verksamhet av det här slaget har i någon mån påbörjats på Ekebygården i och med att äldreomsorgen bor i grannskapet för att ta sina måltider där. På Jakobsbergsgården kan dock denna verksamhet utvidgas. Vidare räknar man med att där kunna ge utomstående äldreomsorg möjlighet att få fotvård. De skall även kunna få delta i den terapiverksamhet som bedrivs vid gården.

– Det hela går ut på att man skall kunna erbjuda äldreomsorgen den service de behöver, säger fru Åkerlind. Kan man täcka upp detta behov skulle många, som nu måste beredas plats på äldreomsorgen, kunna bo kvar i sina bostäder och ändå leva under drägliga förhållanden.

I dessa dagar råder det en febril verksamhet på Jakobsbergsgården. Det är många detaljer som ännu återstår och som skall klaras av under denna vecka. Inflyttningen beräknas sedan komma igång i början av mars. Den skall ske successivt och man räknar inte med att ha det nya hemmet fullbelagt förrän en bit in i april.

Mera om Jakobsbergsgården på sidan 6.

LÄNSSTYRELSEN:

Kommunerna bör få möjlighet inrätta "sociala nämnden"

Skall det finnas bara en social nämnd i kommunerna – en nämnd som handlägger allt som rör sig inom socialvårdens område? I socialutredningens delbetänkande "Lagstiftning om sociala nämnder i kommunerna" framförs förslag om att kommunerna skall ges möjlighet till ett sådant arrangemang. Länsstyrelsen i Västmanland tillstyrker i sitt remissvar förslaget, och man stöder sig då på samtliga av länsstyrelsens remissinstanser. För

summariskt vid nämnsammanträde.

Denna nämnd kan dock verkas genom möjlighet inrätta distriktsnämnden alternativt till distriktsnämnden är en utvidgad möjlighet delegering inom den i nämnden.

Med hänsyn till ut föreslagna organisationer att betrakta som ett primum synes här böra vägas om inte också beterna till delegering

TISDAGEN DEN 24 FEBR. 1970
NU BEHÖVER VI INTE "LÅNA" ÄLDERDOMSHEMSPLATSER

TISDAGEN DEN 24 FEBR. 1970
NU BEHÖVER VI INTE "LÅNA" ÄLD
**72 platser på Jakobsbergsgården
löser akuta problemen för Sala**

Den stora köksavdelningen bjuder på många finesser, som Inga-Britt Larsson och Svea Nilsson här bekantar sig med.

– Nu behöver vi inte "låna" äldreomsorgsplatser i andra kommuner.

Det är Salas socialchef, fru Birgitta Åkerlind, som drar en suck av lättnad. När det gäller äldreomsorgen i Sala har man under lång tid haft stora problem att brottas med och det har varit nödvändigt med nödlösningar av olika slag för att klara situationen. Ibland har det varit upp

– Helt försvinner visserligen inte kön, men de stora problemen kan i alla fall lösas, säger fru Åkerlind. Behovet av plats kan ju vara mer eller mindre akut, och vi kan väl ändå säga, att det inte finns några mer akuta behov som inte kan tillgodoses genom Jakobsbergsgårdens tillkomst.

Inflyttningen beräknas kunna komma igång i början av mars – det är en del detaljer som ännu återstår att klara ut, men de skall ordnas upp under den här veckan och på lördag eftermiddag har Sala-borna tillfälle att ta sig en titt på det nya äldreomsorgshemmet. Det blir sedan en "mjuk" start – inflyttningen skall ske successivt under några veckor.

Av dem som står på väntelistan har 62 vid det här laget

fått klartecken för inflyttning. De återstående tio platserna skall besättas under den närmaste tiden.

Tjussigt läge

Det skall först som sist konstateras, att Jakobsbergsgården har ett mycket tjussigt läge i anslutning till Lärkträdsbacken. Utsikten från rummen lämnar ingenting övrigt att önska. Det närbelägna skogspartiet med trevliga promenadvägar blir säkerligen också något som kommer att uppskattas av Jakobsbergsgårdens invånare.

Anläggningen omfattar tre huskroppar – en envånings och två fyrvåningars. Den totala byggnadsvolymen uppgår till 16.200 kubm, eller 225 kubm per vårdplats. Där in-

till tio Sala-pensionärer som måste placeras på äldreomsorg i andra kommuner, eftersom vårdplatser inte kunnat frambringas i Sala.

I och med att Jakobsbergsgården med sina 72 vårdplatser inom den allra närmaste tiden står klar för inflyttning ljusnar alltså situationen högt avsevärt.

räknas då givetvis alla gemensambetsutrymmen, vilka är dimensionerade så att de skall räckta till även när det blir planerad tillbyggnad med 25–30 vårdplatser.

Någon kostnadsrevidering föreligger inte ännu, men de av stadsfullmäktige anslagna 4.818.900 kronor till byggnationer och 430.000 kr till inventarier beräknas räcka. Detta innebär en genomsnittlig kostnad av 64.000 kr per vårdplats. Det är en kostnad som ligger bra till vid en jämförelse med andra nybyggda äldreomsorgshem, och då får man även härtä tillräkna i beräkningen, att gemensambetsutrymmen för "framtidiga behov" är inräknade i detta.

Samlingssal för 100 personer

Envåningsbyggnaden inrymmer bl. a. en samlingssal med plats för cirka 100 personer. Här finns det en liten scen samt ett pentry och meningen är att lokalen skall kunna utnyttjas även av utomstående. Den väl tilltagna köksavdelningen – den skall svara för maten även till Ekebygården – ingår också i denna byggnad. Det har en kapacitet av 300 portioner per dag. Vidare finns här personalmatsal samt – avskild med vikhägg – en matsal för gäster (pensionärer som bor i närheten). Man räknar till att börja med att det skall bli ett tiotal som utnyttjar denna service.

Denna huskropp är den enda

rad tillbyggnad med 25-30 vårdplatser.

Någon kostnadsrevovision föreligger inte ännu, men de av stadsfullmäktige anslagna 4,818.900 kronor till byggnationer och 430.000 kr till inventarier beräknas räcka. Detta innebär en genomsnittlig kostnad av 64.000 kr per vårdplats. Det är en kostnad som ligger bra till vid en jämförelse med andra nybyggda ålderdomshem, och då får man även här ta med i beräkningen, att gemensambetsutrymmen för "framtidiga behov" är inräknade i detta.

finns det en liten scen samt ett pentry och meningen är att lokalen skall kunna utnyttjas även av utomstående. Den väl tilltagna köksavdelningen — den skall svara för maten även till Ekebygården — ingår också i denna byggnad. Det har en kapacitet av 300 portioner per dag. Vidare finns här personalmatsal samt — avskild med vikvägg — en matsal för gäster (pensionärer som bor i närheten). Man räknar till att börja med att det skall bli ett tiotal som utnyttjar denna service.

Denna huskropp är den enda

som har källarvåning. Där har inretts ett bisättningsrum. Vidare finns där en del förråd, personal- och omklädningsrum, dusch- och tvättrum samt ett särskilt rum där man skall kunna sköta om blommor.

Terapilokaler — bibliotek — bastu

Bottenplanet i de två andra byggnaderna upptar också utslutande gemensambetsutrymmen. I anslutning till huvudentrén skall inredas en kiosk, där

Forts. sid. 7

En febril verksamhet råder just nu på Jakobsbergsgården — det är ännu många detaljer som skall klaras av innan det är inflyttningsklart. Här ses målare Joel Lindberg i arbete.

Torsdagen den 12 mars 1970

91:a årg.

Lösnr.
60 öre

ALABYGDEN - LEDANDE TIDNING I LEVANDE BYGD

"Det är himmelskt på Jakobsbergsgården!" DE NYINFLYTTADE STORTRIVS

Helga Larsson har ordnat det riktigt trevligt hos sig på Jakobsbergsgården. Hon trivs bra och är glad över de nyvunna vännerna hon fått.

Jakobsbergsgården i Sala har fått sina första gäster. På onsdagen var det sju pensionärer som hade tagit sina rum i besittning. Man gick runt och bekantade sig med varandra och med personalen. Säg på de nya lokalerna. Och förundrades. Över den vänliga miljön. Över de nya vännerna man

— Det var väl inte underligt att många var rädda för att komma på ålderdomshem då, fortsätter hon. Nu är det ju så annorlunda. Men att det var så fint som här det hade man väl aldrig kunnat drömma om.

Så långt fru Andersson. Hon har skaffat sig en ny vän, som också är nyinflyttad på Jakobsbergsgården — fru Helga Larsson. Hon säger sig inte ha kunnat önska sig mer än att få det så fint sina sista dagar.

skaffade sig. Över att Jakobsbergsgården inte alls har det renommé, som forna tiders ålderdomshem hade.

— När jag var liten, fanns det ett ålderdomshem här i Sala, där det verkligen var hemskt, säger 81-åriga fru Hilma Andersson, som är en av de nya gästerna på Jakobsberg.

— Trodde aldrig att det skulle vara så bra. Man hade ju hört mycket om ålderdomshem förr. Men så här bra — nej!

Så tycker alltså Helga Larsson.

Herr Otto Johansson till-

hör också den första "kullen". Han är särskilt nöjd med kaffet, som serveras tre gånger om dagen.

— Hade jag vetat att det var så här bra, då hade jag

Forts. sista sid.

– Vi har det verkligen fint här, understryker Hilma Andersson. Personalen är snäll och maten bra. Kan man önska sig mer?

1 Forts. från sid. 1

kommit för länge sedan, menade han.

Det samstämmiga omdömet om Jakobsbergsgården bland pensionärerna är att det är snäll personal. Lugnt och fint läge. Bra mat. Stora rum. Det finns inga som helst negativa åsikter om hemmet. Alla trivs! Ja, man kan rent av säga att pensionärerna storm trivs.

– Här är jättekul och jätteviktigt, säger fru Andersson, som tycks ha funnit sig väl tillrätta. Hon verkar mer som 17 än 81 där hon går och hälsar på sina nyvunna vänner. Pigg och glad och med en otrolig aptit på livet. Hon berättar om den tid, då hon tillsammans med sin make drev kaféet vid Silköpären. Tycker det är skönt att få ta igen sig. Blir bjuden på kaffe på sängen på morgonen.

□ DAGSSHEMA

Dagsschemat för pensionärerna ser ut så här. Väckning kl. 07. Men det är inget tvång att stiga upp då, utan det går bra att sova en stund till om man så vill. Kaffe serveras i samband med väckningen. Antingen på rummet eller också i matsalen. Kl. 9.30–9.45 är det frukost. Kaffe kl. 12.30. Middagen serveras kl. 15.30. Och slutligen kl. 18.30 kaffe. Däremellan är det meningen att pensionärerna skall få sysla med vad de vill. Terapiverksamheten kommer igång endera dagen, liksom gymnastiken. Ingen lär behöva sitta syslölös.

□ SNÄLL PERSONAL

Det berömmade ord personalen får ta emot. An så länge, när inte Jakobsbergsgården är fullbelagd har de

gott om tid att sätta sig ner och prata med gästerna. Men även när det kommer fler pensionärer kommer personalen att hålla hårt på sina pratstunder. Det kan man utläsa av deras inställning till åldringsvården. På sina håll har det klankats på att pensionärerna glöms bort. Städningen betyder mera. Men utsikterna för Jakobsbergsgården är den att där kommer ingen att glömmas bort. Man skall umgås så mycket som möjligt med varandra, när det övriga arbetet tillåter det.

□ "MAN GÖR NYTTA"

Elsabet Lindström är värdbiträde på Jakobsbergsgården. Hon väntar sig mycket arbete. Så småningom. När alla flyttat in. Men är så länge kan hon sitta i lugn och ro. Höra på pensionärerna, på deras problem.

– Det är tacksamt och givande att arbeta med äldre. Man känner att man gör nytta, säger hon.

Tacksamt, ja. Visst är pensionärerna tacksamma när någon sätter sig ned, kanske bara en liten stund, men stannar i alla fall för att höra vad de har på hjärtat. Det låter att få prata av sig ibland.

Elsa Johansson är baderska på det nya ålderdomshemmet. Hon trivs mycket bra, både med personalen och de gamla.

– Jag trivs med gammalt folk, säger hon. Vet inte varför, men det är bara så. Vi kommer bra överens.

□ TREVLIGA RUM

Vi tittade in hos några pensionärer. De flesta har väl ännu inte fått ordning på sina saker. Sådant tar ju tid. Men det som i första hand har packats upp är små personliga minnessaker, kort av släktingar och vänner.

Fru Helga Larsson har verk-

ligen ordnat det trivsamt inne hos sig och det lyser av hemtrevnad. Krukväxter, bokhylla med kort på släktingar m. m.

I varje rum finns en säng, ett natteduksbord, byrå, bord, fätölj och en stol. Hållna i ljusa färger.

– Världens skönaste sängar intygar pensionärerna. Och man tror dem, när fru Hilma Andersson berättar att hon sov lite längre i dag än hon brukar. Då måste det bero på sängen!

□ ALLT VÄL

Allt är sålunda väl på det nya ålderdomshemmet. Gästerna trivs med personalen och personalen med dem. Det lär inte vara någon som funderar på att rymma... Hasse Alfredsson skulle förmodligen inte alls gå hem på Jakobsbergsgården när det gäller

hans monolog om rymningen från ålderdomshemmet. I varje fall skulle han inte vinna någon förstahörsel.

Så snart det blivit fullbelagt på det nya ålderdomshemmet kommer det att sjuda av liv. Nya vänskapsband knyts. Och säkert är det många kannor kaffe som kommer att puttra på spisen. För var och en har möjlighet att koka sitt kaffe när de själva vill. Också det är en stor fördel tycker de nyinflyttade. För många som haft vedspis blir det bekvämt. Bara att slå på plattan när det kommer främmande. Och strax är kaffet varmt.

– Vi kan inte få det bättre. Det är himmelskt här! Säger Hilma Andersson när vi går. Skriv det! För det tycker vi allihop här!